

Aquest mes d'Abril es compleixen vint-i-nou anys de l'assassinat de Chris Hani, (10 d'abril de 1993) secretari general del Partit Comunista Sud-africà i líder de l'organització militar del CNA. Un assassinat mai investigat a fons i que es va saldar amb la detenció i condemna d'un parell de ninots d'extrema dreta sense voler anar més enllà en les responsabilitats polítiques, ja que aquestes podrien posar al descobert una immensa trama tant nacional com internacional involucrada en la "transició" sud-africana. Transició que va deixar incòmode el poder econòmic dels colonialistes blancs i així després de vint-i-set anys de teòrica democràcia, la vida de milions de proletaris negres no ha canviat substancialment.

En quin context mundial va ser assassinat Hani?

La intervenció de Chevardnadze, ministre d'Afers exteriors de l'URSS en 1988 en l'Assemblea General de l'ONU va deixar clar que *"Els desacords ideològics han de ser exclosos de la política exterior i de la diplomàcia"*. **(1)**

O en l'entrevista concedida a Pravda per l'acadèmic Primakov, president de l'Institut de Relacions Internacionals del PCUS amb motiu de la Trobada Internacional "Àsia-Pacífic: Diàleg, pau, cooperació" amb relació a Kampuchéa i Sud-àfrica: *"Som partidaris de la reconciliació nacional i de la formació de governs de coalició"*.

A la fi d'octubre de 1988, M.Khatchatourov, vicepresident de l'agència Novosti integrant d'una delegació soviètica en una gira per Àfrica austral, *"va rebutjar la teoria "del tot o res" en la lluita contra l'apartheid i va recolzar les negociacions entre el president Botha i els dirigents africans"* **(2)**. Va obtenir una resposta d'un editorialista del periòdic zimbabuès The Herald: *"Sembla que la posició de la Unió Soviètica ja no coincideix amb la posició d'Àfrica sobre l'aïllament de Sud-àfrica. Pel bé de la pau mundial, Àfrica hauria de capitular davant un apartheid reformat. El nostre eminent col·lega sembla oblidar que el règim de l'apartheid es nega a abandonar el racisme"*. **(3)**

Andrei S. Pokrovski, responsable dels països d'Àfrica austral en l'Institut d'Estudis Africans de Moscou afirmava: *"El govern d'Àfrica del Sud i l'ANC (Consell Nacional Africà) accepten que han de trobar una solució al problema de l'apartheid. Les condicions estan a punt de florir per l'obertura de converses encara que no hi hagi unitat entre negres i blancs... El problema de la llibertat de la població negra no pot resoldre's de cop, ha de ser per etapes."* **(4)**

La Unió Soviètica en 1988 va establir relacions diplomàtiques de baix nivell amb Sud-àfrica i va signar un acord per cinc mil milions de dòlars amb la gegantesca empresa diamantífera De Beers, malgrat la retòrica de Moscou d'adhesió a les sancions i el seu suport al CNA.

El juliol de 1991, els EUA va decidir eliminar la Llei Anti-Apartheid. L'OUA va considerar a admetre a Sud-àfrica, mentre que Kenya i Madagascar van anunciar que millorarien els llaços comercials i de transports amb Pretòria «com un gest en suport a De Klerk». La Comunitat Europea va aixecar la seva proscripció voluntària sobre noves inversions a Sud-àfrica. Igualment van actuar Dinamarca i Suècia.

En 1992, el govern sud-africà va perpetrar dues grans massacres de població civil negra: La Massacre de Boipatong el 17 de juny i la Massacre de Bisho que va tenir lloc el 7 de setembre amb un resultat de centenars d'assassinats. **(5) (6)**

Aquest fet va portar que se suspenguessin temporalment les negociacions entre govern i CNA, però a més, a l'interior del CNA s'anaven imposant les posicions que reclamaven la volta i intensificació de la lluita armada contra el règim de l'apartheid. Posicions encapçalades per Chris Hani i Winfreda Madikizela "Winnie". Malgrat això Mandela i De Klerk van subscriure un «Registre d'Enteniment» el 26 de setembre de 1992, segons el qual totes dues parts tornarien a les negociacions el març de 1993 per a acordar un consens en la participació de la transició i formular principis constitucionals.

Però l'oposició d'una cada vegada major de la militància del CNA, del seu braç militar i del Partit comunista, que posaven en dubte la bondat d'aquestes negociacions, tal com es va constatar posteriorment. I és en aquest context que es produeix l'assassinat de Chris Hani el paper polític del qual i líder en la lluita contra l'apartheid ja estava a punt de superar a Mandela.

Així, amb el camí desbrossat, el 15 d'octubre de 1993 es va concedir el Premi Nobel de la Pau al president del CNA, Nelson Mandela i al president de Sud-àfrica, Frederik De Klerk. I el 18 de novembre es va signar una constitució interina i un pla quinquennal per a un govern d'unitat nacional a triar en 1994. **(7)**

Constitució que permetria als negres expulsats de les seves llars sota l'apartheid sol·licitar un petit pagament governamental en concepte de reparació. Però garantia als propietaris de terres i les empreses dels blancs que el govern no prendria les seves propietats sense indemnitzar-los totalment, i afectant solament aquelles terres o mines que estiguessin abandonades, amb la qual cosa donava protecció constitucional als que disposaven la millor i major part de la riquesa del país. També, es garantia als blancs que tindrien una quantitat mínima d'escons en els consells municipals, sense importar que petit fos el seu percentatge de vots. I acords informals garantien que l'exèrcit, la policia i la burocràcia romandrien en mans de la minoria blanca amb l'objectiu d'impedir que els opositors dels acords utilitzessin la lluita armada.

NABANDLE NOMZAMO WINFREDA MADIKIZELA "WINNIE"

També aquest mes d'abril és el quart aniversari de la defunció de Nabandle Nomzamo Winfreda Madikizela "Winnie" (2 d'abril de 2018) que com Hani va criticar l'acord de Nelson Mandela amb els dirigents blancs per a posar fi a la segregació a Sud-àfrica: *"Mandela ens va abandonar, l'acord és dolent per als negres"*. Aquestes paraules de Winnie la van convertir en una nosa per al CNA. *"Ella ens va donar la seva vida i compromís. Ella no va trair la nostra lluita"*, va dir Jessie Duarte, sotssecretari general del Congrés Nacional Africà arran de la seva defunció. **(8)**

El veterà de la lluita Kingsley Makhubela considera a Madikizela una figura *"que va ser deshumanitzada i tractada injustament, però estic feliç que la gent estigui començant a jutjar-la molt justament"*. Lindiwe Hani, filla de Chris Hani, va dir que va ajudar a empoderar a les

dones de Sud-àfrica. *"Umama Winnie no necessita defensa. Les seves accions són la raó per la qual puc ser aquí com una dona negra independent, forta i sense complexos. No sols va mantenir el foc de la llar encesa, va recollir la llenya i va encendre el foc. No tenia por". (9)*

Enfront d'un Nelson que va acceptar deixar les terres i les mines sud-africanes en mans de la minoria blanca, es va erigir una Winnie que va mantenir, alt i clar, que l'apartheid no desapareixeria mentre la riquesa del país seguís concentrada en mans de la minoria. Exigia una nacionalització sense compensacions de les terres que els arrendadors blancs els havien espoliat.

A risc de guanyar-se la còlera dels seus companys de partit, es va convertir en la portaveu de milions de sud-africans que, des de les seves barraques, acusaven els alts càrrecs del CNA d'haver-se aliat amb l'oligarquia blanca per a poder explotar-los millor. La veu de Winnie tenia més autoritat que ningú per a jutjar l'acció dels dirigents en les zones més pobres. D'aquí ve que gaudís de tanta popularitat entre els més desfavorits, malgrat les campanyes de destrucció mediàtica i difamació no solament a Sud-àfrica, sinó a tot el món occidental. Tan sols n'hi ha prou amb llegir els denigrants pamflets escrits en tots els periòdics espanyols, europeus i nord-americans arran de la seva defunció.

En una entrevista concedida al periodista francès François Soudan el setembre de 2017, Winnie declarava: *«Mandela i jo hem tingut nombrosos desacords. Des del principi, ell i els seus afins han comès errors en les negociacions sobre el poder dels blancs, errors el preu dels quals estem pagant ara. Per exemple, el problema de les terres. En nom de qui hauríem de pagar per a tornar a comprar el que ens van arrabassar a la força? I, amb quins diners? El capital encara està en mans de la minoria blanca. No ha canviat res».*

Winnie tenia raó, ja que més d'un quart de segle després de l'abolició de l'apartheid, Sud-àfrica seguia i continua sent propietat de la minoria blanca: controla més del 73% del territori i gairebé la totalitat de les mines. L'atur afecta el 35% de la població, bàsicament negra i a més d'un 50% dels seus joves.

Julius Malema, el ex dirigent de la Lliga Juvenil del CNA, que va ser destituït per exigir la nacionalització de les terres i de les mines concentrades en mans de l'oligarquia, li va retre homenatge amb aquestes paraules: *«Ja que Mama Winnie, vivia amb el seu poble i, ja que mai l'ha traït, li va ser atorgat el títol de Mare de la Nació. Algú que mai va mirar per sobre de l'espalla als negres i a les masses pobres».* (10)

DULCIE EVONNE SEPTEMBER

Uns anys abans, el 29 de març de 1988 va ser assassinada a París la representant per a Europa del Consell Nacional Africà, Dulcie Evonne September. Per què va ser assassinada? Qui es va beneficiar del seu assassinat? Per què els seus assassins caminen lliures? Per què mai el nou govern sud-africà ha obert una recerca sobre aquest tema després de tants anys?

L'impressionant treball de recerca periodística "Apartheid Guns and Money: A tali of profit" (11), d'Hennie van Vuuren revela que l'assassinat de Dulcie intenta emmascarar una xarxa de traficants d'armes, espies, polítics, corporacions i banquers.

Després de l'assassinat de Dulcie September, el CNA es va afanyar a instal·lar a un nou home en el seu antic lloc: Solly Smith, també conegut com a Samuel Khanyile, que havia de continuar el treball de Dulcie, però posteriorment es va esbrinar que era un agent del Govern sud-africà. Es va col·locar un agent doble en la seva oficina immediatament després del seu assassinat per a desfer tot el seu treball de recerca del sinistre món dels polítics, espies, traficants d'armes i banquers?

Segons els documents d'arxiu trobats per Open Secrets aporten importants pistes així com les notes personals de Dulcie September que no van ser confiscades per les agències d'intel·ligència i els agents dobles. A través d'elles es confirma que investigava les tèrboles xarxes d'especuladors enriquits amb l'apartheid. Les proves actuals suggereixen que Dulcie estava investigant parts d'aquesta sinistra trama poc abans del seu assassinat. Si hagués tingut èxit, les conseqüències haurien estat nefastes per a empresaris, plutòcrates, banquers i polítics per igual, tant de Sud-àfrica com d'Europa.

El paper de Dulcie September en la lluita ha estat esborrat per molts. No pot dir-se el mateix de l'empresari, banquer i polític racista belga André Vlerick, professor d'economia en la Universitat de Lovaina i en la de Gant. Fundador de Protea, **(11)** una organització belga d'extrema dreta proapartheid que venia armes al govern sud-africà i blanquejava els diners d'aquestes vendes a través del KredietBank **(12)** A més de Protea a Bèlgica, va crear "organitzacions germanes" a Àustria, Gran Bretanya, Dinamarca, França, Itàlia, Països Baixos, Suïssa i Alemanya Occidental. I no obstant això el seu nom figura actualment entre els destacats prohoms belgues, sense el menor rubor, a imatge i semblança de Leopoldo II, el gran genocida del Congo.

La Comissió de la Veritat i la Reconciliació (TRC) va convocar en el seu moment una audiència institucional especial de tres dies sobre la col·laboració del sector empresarial amb el règim de l'apartheid, inclòs el subministrament d'armes, béns i serveis utilitzats amb finalitats repressives. Encara que la CVR va constatar que *"la majoria de les empreses es van beneficiar d'operar en un context racialment estructurat"* no es va prendre cap mesura sobre aquest tema, i amb això s'enterrava definitivament qualsevol recerca sobre l'assassinat de Dulcie Evonne September.

Com molts altres revolucionaris en qualsevol part del món, o tan sols persones que han intentat lluitar sense descans contra l'explotació i el stato quo, els seus noms han estat denigrats o esborrats de la memòria. Aquestes petites línies serveixin per a denunciar la propaganda capitalista i rendir un petit homenatge als qui no s'han rendit i recuperar la seva memòria.